

Državni izpitni center

SESSIONE PRIMAVERILE

SLOVENO COME LINGUA SECONDA

INDICAZIONI PER LA VALUTAZIONE

Giovedì, 12 giugno 2025

MATURITÀ GENERALE

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Splošna navodila

- Kadar kandidat dopolnjuje poved, mora biti odgovor vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilen.
- Pri nalogah, pri katerih mora kandidat podčrtati, prečrtati ali obkrožiti odgovor, upoštevamo pravilnost odgovora, tudi če je oznaka drugačna.
- Za odgovore ali rešitve, zapisane v povedih, lahko kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost le, če je poved pomensko ustrezna.

A) Bralno razumevanje

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1	2	♦ Delo ♦ Milan Ilić ♦ intervjuvanec ♦ o analizi starodavne DNK ♦ tematski		2 za 5, 4 pravilne rešitve 1 za 3, 2 pravilni rešitvi
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2	1	Po smislu, na primer, <u>eden od</u> : ♦ ker je intervjuvanec znanstvenik ♦ ker se tematika intervjuja povezuje z znanostjo, ♦ ker besedilo govori o nagrajencu s področja znanosti,		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3	1	Po smislu, na primer: ♦ ob podelitvi Balzanove nagrade 2023 v švicarskem parlamentu v Bernu		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4	1	♦ dvogovorno ♦ javno ♦ publicistično		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5	1	Po smislu, na primer: ♦ Iz prvega / drugega odstavka / fotografije.	Iz začetnega dela besedila / uvoda.	
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6	1	Po smislu, na primer: ♦ (Nacionalisti:) da so oni na nekem ozemlju /območju prvi/najstarejši/avtohtoni/čistokrvni in da se niso mešali.		
	1	♦ (Znanstveniki:) da so se skoraj vsi pomešali z drugimi /da so se ljudje nekoč nenehno selili in se mešali med sabo /da niso obstali na enem ozemlju za vedno.		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
7	2	Po smislu, na primer: ♦ S podatki iz analize starodavne DNK, ki kažejo, da so ljudje prihajali na nova ozemlja, srečevali druge ljudi in se mešali.		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
8	2	Po smislu, na primer, eden od: ♦ sklepah, izpeljanih iz pripovedovanja ♦ sklepah o življenju prednikov na podlagi najdb kosti na nekem ozemlju		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
9	3	Po smislu, na primer eden od : ♦ Znanstveno raziskovanje ga navdušuje, ker svoje delo doživlja kot pustolovščino, saj v resnici veliko potuje, in ker rezultati raziskav spreminjajo razumevanje sveta. ♦ Je navdušen, zagret, zagnan/zavzet za raziskovanje, ker potuje po svetu in srečuje ljudi in hkrati z rezultati raziskav spreminja razumevanje sveta. ♦ Ker so s pomočjo DNK na novo napisali človeško zgodovino.		2 za pomensko ustrezno rešitev 1 za jezikovno pravilnost povedi (za zapis brez napake ali z eno napako) 1 za pomensko ustrezno rešitev
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
10	2	Po smislu, na primer: ♦ Okoljska DNK nastane tako, da se DNK živih bitij pomeša z mineralnimi delci v zemlji. Živa bitja namreč povsod, kjer bivajo, pustijo svojo DNK.		1 za pomensko ustrezno rešitev 1 za jezikovno pravilnost povedi (za zapis brez napake ali z eno napako) 1 za pomensko ustrezno rešitev
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
11	3	Po smislu, na primer eden od: ♦ Tako, da iščejo okoljsko DNK iz časa, ko je bilo podnebje podobno pričakovanemu, raziskujejo genetske prilagoditve pri rastlinah v času podnebnih sprememb, odkrivajo nove kombinacije organizmov v spremenjenih ekosistemih. ♦ Poskušajo najti DNK v zemlji iz tistih obdobj preteklosti, ko je bilo podnebje podobno tistemu, ki ga pričakujemo v prihodnosti. Tako bi raziskali genetske spremembe pri rastlinah, ki so se zgodile, da bi se bolje prilagodile podnebnim spremembam. In tudi kakšne nove kombinacije organizmov so nastale v spremenjenih ekosistemih.		2 za pomensko ustrezno rešitev 1 za jezikovno pravilnost povedi (za zapis brez napake ali z eno napako)
Skupaj	3			

B) Poznavanje in raba jezika

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1	3	♦ Z analizo starodavnega DNK/DNK-ja so znanstveniki ovrgli marsikatero zgodovinsko trditev, ki je veljala za neizpodbitno resnico.		3 za pravopisno in jezikovno ustrezno poved 2 za zapis z eno napako 1 za zapis z 2 napakama
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2	3	♦ Potujte/Potuj/Potujmo po svetu, srečujte/srečuj/srečujmo domačine, opazujte/opazuj/opazujmo tisto, česar običajni turist ne vidi.		Po 1 točko za vsako pravilno glagolsko obliko.
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3	1 1 1	♦ kamenodobni ljudje ♦ afriški predniki ♦ srednjeveške razmere		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	♦ DA		
4.2	2	♦ S/2 S/2 + S /S		V celoti pravilna struktura 2 točki. Ustrezno število stavkov 1 točka.
4.3	2	♦ Ideja o obstoju ras je napačna, saj smo od nekdaj vsi pomešani.		2 za pravopisno in jezikovno ustrezno pretvorbo 1 za zapis z 1 napako
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5	1 1 1 1	♦ <u>gastarbajterji</u> . ♦ tuji delavci/delavci iz tujine ♦ <u>čista bedarija</u> . ♦ popolna neumnost/nespametnost		
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6	1	♦ 4		
	1	♦ 2		
	1	♦ 1		
	1	♦ 3		
	1	♦ 6		
	5			
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
7	1	♦ devetdesetih		
	1	♦ štirinajst tisoč		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
8.1	1	♦ bivamo - prebijemo		
	1	♦ pustimo – puščamo		
8.2	1	Po smislu, na primer: ♦ Veliko časa prebijemo pred zasloni.		
	1	♦ Vsekovsod puščamo svoje sledi.		
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
9.1	1	♦ DNK		
	1	♦ moškega		
	1	♦ kratica		
	1	♦ dezoksiribonukleinsko/deoksiribonukleinsko		
	1	♦ prvi/1. moški		
9.2	1	♦ tretji/3. moški		
	1	♦ zaznamovana		
	1	♦ s kvalifikatorjem biol./biologija		
9.3	1	♦ DNA		
	3	Po smislu, na primer: ♦ Raba besede DNK je v besedilu ustrezna, saj gre za slovensko/domačo obliko, ki je primernejša za besedila, namenjena širši javnosti/ki je primernejša za publicistična besedila.		1 za pritrdilni odgovor 2 za smiselno utemeljitev 1 točka za nepopolno utemeljitev
Skupaj	12			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
10	1 1 1	♦ V tleh/Na tleh ♦ iz tal ♦ Na tla		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
11	6	Zoisova nagrada je najvišja <u>s</u> lovenska državna nagrada za dosežke na področju znanstvenoraziskovalnega dela in razvojne dejavnosti. Nagrada se podeljuje od 1998. leta. Ime je dobila po slovenskem <u>m</u> raziskovalcu Žigi Zois <u>u</u> . Zoisovo nagrado za življenjsko delo sta leta 2023 prejela: zasl. prof. dr. Joso Vukman za življenjsko delo na področju matematike in prof. dr. Danilo Zavrtanik za življenjsko delo <u>s</u> področja fizike in astrofizike osnovnih delcev.		Brez napak – 6 točk 1 napaka – 5 točk 2 napaki – 4 točke 3 napake – 3 točke 4, 5 napak – 2 točki 6, 7 napak – 1 točka 8 in več napak – 0 točk
Skupaj	6			

IZPITNA POLA 2

Slušno razumevanje

Frekvenca X, Val 202, 21. 9. 2023: Jožef Štefan – Eden največjih fizikov svojega časa

Transkripcija besedila

Novinarka

Jožef Štefan, a ko omenimo to ime, nemudoma pomislimo na največji znanstveni inštitut v Sloveniji inštitut Jožef Štefan. Ampak ko začnemo razmišljati o tem, koliko pravzaprav vemo o tem velikem fiziku, pa se začnemo pojavljati vprašaji.

Sašo Dolenc

To slabo poznavanje Jožefa Štefana se v bistvu vleče že iz 19. stoletja, ko se je nekak odločil, da bo prekinil s tem slovenskim okoljem in začel pisati zgolj v nemščini in naredil akademsko kariero, ki je bila tako za tiste čase vrhunska, dosegel je v bistvu največ, kar se je dalo v tistem času.

Novinarka

Tako fizik in filozof Sašo Dolenc, ki je o Štefanu napisal članek na spletni strani Kvarkadabra.

Zakaj to posebej omenjam? A če boste želeli prebrati kaj o Jožefu Štefanu, boste našli zelo malo zapisov v slovenskem jeziku. Tako kot on ni pisal o znanosti v slovenščini, mu tudi znanstveniki v Sloveniji niso namenili prav veliko besed.

Sašo Dolenc

Slovenija ga je v bistvu začela bolj spoznavat šele po drugi svetovni vojni, ko je izšla ena knjižnica o njem in takrat je tudi tam Anton Peterlin, ki je bil eden od glavnih ustanoviteljev inštituta Jožef Štefan, je predlagal, da bi se ta inštitut poimenoval po velikem fiziku slovenskega rodu.

Novinarka

Zdaj smo vrgli kost, prav je, da razrešimo to uganko. Kdo je bil ta znanstvenik? Ta izjemni fizik slovenskega rodu, ki si je zaslužil, da po njem imenujemo znanstveni inštitut.

Radijski napovedovalec

Jožef Štefan se je rodil 24. marca 1835 v Šempetru pri Celovcu, revnim in nepismenim staršem. Njegova mati je bila ob porodu stara komaj 19 let. Bila je dekla, oče pa je bil mlinarski pomočnik. Jožef je bil že od malega izjemno nadarjen učenec, a zaradi neporočenih staršev ni mogel nadaljevati šolanja na gimnaziji. Šele leta 1844, ko so si starši finančno opomogli in se tudi poročili, se je Jožef lahko vpisal na gimnazijo in si tako začel utirati pot v sam vrh znanosti v takratnem Avstrijskem cesarstvu.

Novinarka

Jožef Štefan je izhajal iz zelo revne družine. Starši so garali dneve in noči, da so lahko omogočili osnove sinu. V otroštvu je pogosto delal tudi sam.

Sašo Dolenc

Nekaj sem prebral, da je mel eno ramo mal povešeno zaradi tega, ker je moral že kot majhen nositi težke vreče z moko, ne, v mlin, ampak takrat je tudi cel sistem, zgleда, šolski znal prepoznati nadarjene otroke in jim omogočiti nadaljnjo kariero, kar je zlo, zlo dobro, je pa sam Jože Štefan tud potem vračal to podporo, ki sta mu jo starša dala, tako da se je vračal vsako poletje na Koroško in starša poučeval branja in pisanja, ker sta bila oba nepismena.

Novinarka

Jožef Štefan velja za vrhunskega znanstvenika, prodornega fizika enega najboljših svoje generacije. Na začetku smo lahko slišali, da bi lahko cela njegova akademska kariera splavala po vodi, če se starši ne bi poročili, a ker so se, se je potem lahko vpisal na gimnazijo. Univerzo je potem začel obiskovati leta 1853. In že med študijem je odkril, da ga zelo zanima eksperimentiranje v laboratoriju.

Sašo Dolenc

Postal je, mislim, da najmlajši redni profesor, takrat v Avstriji in mel je tudi srečo, da je spoznal ključne ljudi, ki so mu omogočili, da je njegova kariera v tem akademskem svetu zelo hitro napredovala. A ne, potem je postal zlo hmal direktor prestižnega fizikalnega inštituta na Dunaju, ki ga je potem vodil do smrti in tam izvajal raziskave. Živel je tudi v isti hiši, ko je bil ta inštitut in je v bistvu celo življenje posvetil znanosti, tako da pravijo, da več dni tudi ni zapustil te hiše.

Novinarka

Razlaga Sašo Dolenc, a po diplomirani leta 1857 je sicer Štefan poučeval fiziko študente farmacije, na dunajski univerzi je bil potem dekan filozofske fakultete, med letoma 1876 in 77 pa rektor univerze. Najbolj so si ga lahko študenti fizike zapomnili po tem, da je skupaj s svojim študentom Ludvikom Boltzmannom ustvaril enačbo o sevanju črnega telesa, telesa, ki vpije vso svetlobo, ki pade nanj.

Novinarka

Da lahko trdimo, da je Štefan ves svoj čas namenil fiziki, priča tudi dejstvo, da je skoraj vse življenje živel sam, šele pri 56 letih se je poročil z vdovo Marijo Neumann. Menda ga je na novo odkrito družinsko življenje veselilo, a vendar sreča ni trajala dolgo, kmalu, že leto po poroki ga je zadela možganska kap, po kateri si ni nikoli popolnoma opomogel. Umrli je 7. januarja 1893. Na Avstrijskem so se ga ob smrti spominjali z besedami, kot so najodličnejši um, plemenit človek in predan učitelj, na Slovenskem pa so bolj varčevali s presežniki.

Novinarka

Čeprav je Jožef Štefan slehernemu Slovencu bolj malo poznan in se številni ustavijo le pri inštitutu Jožef Štefan, pa tako Sašo Dolenc kot Anton Gradišek pravita, da se z njim študenti fizike srečujejo že ob študiju.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1	2	Po smislu, na primer: ♦ Življenje slovenskega fizika/znanstvenika Jožefa Štefana	♦ O Jožefu Štefanu, fiziku slovenskega rodu	1 za življenje Jožefa Štefana 1 za slovenski fizik/znanstvenik
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2	1 1 1	♦ novinariko ♦ Sašem Dolencem ♦ fizik/filozof/urednik spletne strani Kvarkadabra		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3	1	♦ A		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4	1	♦ C		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5	1 1 1 1 1	♦ NE ♦ DA ♦ NE ♦ NE ♦ DA		
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6	3	Po smislu, na primer: ♦ Če se starši ne bi poročili, se Jožef Štefan kot nezakonski otrok ne bi mogel šolati in ne doseči akademskega naslova.		2 za pomensko ustrezen odgovor 1 za jezikovno pravilnost povedi (za zapis brez napake ali z eno napako)
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
7	1 1	Po smislu, na primer <u>dva</u> od: ♦ študij v nemščini ♦ raziskovanje v nemškem okolju ♦ pisanje raziskav v nemščini ♦ malo stikov s slovenskim okoljem		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
8	1	♦ sevanje črnih teles/Štefan-Boltzmannova enačba		
Skupaj	1			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
9		Po smislu, na primer <u>dva</u> od:		
	1	♦ kratki nedoločnik		
	1	♦ redukcija/izpad nenaglašanih samoglasnikov ♦ mašila ♦ besedni red ♦ ponavljanje besed		
Skupaj	2			

IZPITNA POLA 3**Daljše esejsko besedilo****Vsebina**

Točke	Merila	Dodatna navodila
25		
A	do 3	Ustreznost naslovu
B	do 6	Poznavanje snovi
C	do 3	Razlaga, oznaka, primerjava
Č	do 4	Ovrednotenje in opredelitev
D	do 3	Razvijanje misli
E	do 4	Logična povezanost
F	do 2	Izvirnost
		Povezanost s temo: predstavitev in umestitev izbranega dogajanja ob naslovnem citatu, tj. <i>Kaj mislite o tem, da tako malo ljudi reagira na grozote, ki se dogajajo v svetu?</i>
		Ustrezno povzemanje vsebine romana v povezavi z naslovnim citatom in opredelitev, kdaj in komu so bile namenjene besede iz naslovnega citata.
		Razlaga, kako so se na dogodek odzvali dijaki in njihovi starši ter sodelavci.
		Presoja o lastnem odzivu na besede iz naslovnega citata in utemeljitve.
		Argumenti, ponazoritve s primeri.
		Skladnost: notranja – zunanja členitev; kohezija; koherenca.
		Vse po smislu.

Jezikovna pravilnost*

Točke	Merila	Dodatna navodila
6		
do 6	Oblikoslovna, besedoslovna, skladijska (besedni red) pravilnost, pravopis	Za 4 isto-/raznovrstne napake – minus 1 točka (največ minus 6 točk).

Slog**

Točke	Merila	Dodatna navodila
4		
1	Bogastvo in ustreznost besedišča, slovničnih struktur	
2	Jedrnatost, jasnost, natančnost, živost izražanja	
1	Rokopisna urejenost besedila, ustrezna dolžina (+/- 50 besed)	

* Če kandidat napiše daljše esejsko besedilo z manj kot 400 besedami, lahko pri jezikovni pravilnosti doseže največ tri točke (od šestih).

** Če kandidat napiše daljše esejsko besedilo z manj kot 200 besedami, lahko pri slogu doseže največ dve točki (od štirih).